

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obo/157/2003
Identifikačné číslo spisu: 9003898300
Dátum vydania rozhodnutia: 23.06.2004
Meno a priezvisko: JUDr. Anna Petruľáková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2004:9003898300.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jozefa Stefánka a členiek JUDr. Anny Petruľákovskej a JUDr. Ivany Izakovičovej v právnej veci žalobcu: Centrum marketingovej komunikácie - CMK, s.r.o., Štefánikova 8, Nitra, zast. JUDr. Miroslavom Pekárom, advokátom, Krížna 52, Bratislava, proti žalovanému v 1. rade: Železnice Slovenskej republiky, Klemensova 8, Bratislava a žalovanému v 2. rade: Železničná spoločnosť, a.s., Klemensova 8, Bratislava, o zaplatenie 1 000 000,- Sk s prísl., na odvolanie žalovaného v 2. rade proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 1. apríla 2003 č.k. 44 Cb 68/01-91, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 1. apríla 2003 č.k. 44 68/01-91 potvrdzuje.

Žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 29 556,- Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku na účet jeho právneho zástupcu.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zamietol návrh voči žalovanému v 1. rade. Ďalej zamietol návrh v časti o zaplatenie 19 %-ného úroku z omeškania zo sumy 1 000 000,- Sk od 8.6.1999 do 25.5.2001.

Žalovaného v 2. rade zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 1 000 000,- Sk spolu s 19 % úrokom z omeškania odo dňa 26.6.2001 do zaplatenia a na náhradu trov konania sumu 107 134,- Sk k rukám jeho právneho zástupcu.

Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému v 1. rade náhradu trov konania v sume 50 000,- Sk.

Podľa odôvodnenia rozsudku súd zistil, že žalobca sa návrhom na začatie konania domáhal voči žalovanému v 1. rade zaplatenia 1 000 000,- Sk spolu s 19 % úrokom z omeškania od 8.6.1999 do zaplatenia.

Súd ďalej zistil, že dňa 11.12.1997 došlo k uzavretiu zmluvy o dielo na skúšky rušňa r 755, pričom objednávateľom týchto skúšok bolo Generálne riaditeľstvo Železníc SR a zhotoviteľom týchto skúšok bola Martinská mechatronická a.s. Martin. Tejto zmluve predchádzala zmluva o stavbe prototypu rušňa r 755 zo dňa 9.11.1995, na základe ktorej sa zhotoviteľ - Martinská mechatronická a.s. zaviazala zhotoviť rušeň r 755. Na základe tejto zmluvy malo dôjsť k vyhotoveniu rušňa a následne malo dôjsť k

vykonaniu prototypových skúšok, a tieto boli vykonávané na základe zmluvy o dielo zo dňa 11.12.1997. Je síce pravdou, že uvedené zmluvy na seba nadväzujú, avšak nie sú vzájomne podmienené. V článku 3 bod 3,1 zhotoviteľ sa zaviazal vykonať skúšky prototypu rušňa r 755, pričom začiatok prototypových skúšok mal byť v štvrtom štvrtroku 1997, ukončenie prvej etapy prototypových skúšok malo byť v druhom štvrtroku 1998 a ukončenie druhej etapy prototypových skúšok dňom ukončenia zmluvy. Podľa čl. 6 bod 9,1 bola za vykonanie prototypových skúšok dohodnutá cena vo výške 54 000 000,- Sk. Podľa článku 7 bod 7,1 sa objednávateľ, teda žalovaný v 1. rade, zaviazal financovať všetky práce súvisiace s predmetom plnenia a súčasne uhradiť zálohovú platbu vo výške 20 000 000,- Sk na účet zhotoviteľa do 60 dní po vystavení zálohovej faktúry. Podľa bodu 7,3 zmluvy, objednávateľ sa zaviazal uhradiť zhotoviteľovi ďalšie finančné prostriedky priebežne do 14 dní po vystavení zálohových faktúr v splátkach podľa dohodnutého splátkového kalendára. Predmetom konania je zálohová platba vo výške 4 000 000,- Sk, z ktorej si súčasný žalobca uplatňuje 1 000 000,- Sk s príslušenstvom.

Dňa 4.5.2001 postúpil zhotoviteľ diela, Martinská mechatronická a.s., na spoločnosť NWS Investing a.s., Dubnica nad Váhom neuhradenú zálohovú faktúru Z-4/99 splatnú dňa 7.6.1999 a znejúcu na sumu 4 000 000,- Sk. Spolu s touto pohľadávkou postúpil aj príslušenstvo k pohľadávke a všetky práva s ňou spojené.

Dňa 25.5.2001 postúpila spoločnosť NWS Investing a.s. Dubnica nad Váhom spoločnosti Centrum marketingovej komunikácie - CMK s.r.o. Nitra pohľadávku vo výške 1 000 000,- Sk z faktúry č. Z-4/99 splatnej 7.6.1999, pričom však v tejto zmluve je uvedené, že s touto pohľadávkou neprechádza jej príslušenstvo, ktoré ostáva vlastníctvom postupcu.

Pokiaľ sa týka námietky žalovaného v 1. rade, že dňa 31.7.2000 odstúpil od zmluvy v zmysle § 356 a nasl. Obeh. zák., súd konštatoval, že nemožno odstúpiť od zmluvy, ak plnenie už bolo poskytnuté, lebo záväzok zanikol už pred odstúpením tým, že druhá strana plnila. Súd taktiež vyslovil, že nie je možné zaručiť, aby zhotoviteľ v prípade akéhokoľvek prototypu nového stroja zabezpečil, že skúška funkčnosti prototypu bude úspešná. Taktiež zo zmluvy nevyplýva, že by preplácanie zálohových platieb bolo podmienené iba kladnými výsledkami prototypových skúšok. Poukázal na to, že sám žalovaný tým, že nepreplácal zálohové faktúry riadne a včas, znemožnil vykonať prototypové skúšky, a teda i účel zmluvy, ktorým bolo vykonanie týchto skúšok.

Dielom sa v zmysle ustanovenia § 536 ods. 2 Obeh. zák. rozumie i vykonanie takýchto prototypových skúšok, a preto žalobcovi vzniklo právo na zaplatenie pohľadávky vo výške 1 000 000,- Sk. Súd návrh v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 19 % zo sumy 1 000 000,- Sk od 8.6.1999 do 25.5.2001 zamietol, a to z toho dôvodu, že podľa zmluvy o postúpení pohľadávky medzi postupcom NWS Investing a.s. a postupníkom Centrum marketingovej komunikácie - CMK s.r.o. nedošlo spolu s pohľadávkou k postúpeniu úroku. Preto v tejto časti súd žalobu zamietol. Žalobcovi však vznikol nárok na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 19 % odo dňa 26.6.2001 do zaplatenia v zmysle § 369 ods. 1 a § 502 Och. zák., a tento súd žalobcovi priznal.

Pretože žalovaný v 1. rade dostatočným spôsobom preukázal prechod práv a záväzkov zo žalovaného v 1. rade na žalovaného v 2. rade a žalobca nezobral voči žalovanému v 1. rade svoj návrh späť, súd návrh voči žalovanému v 1. rade zamietol ako nedôvodný.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 a ods. 3 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku sa odvolal žalovaný v 2. rade a navrhol, aby ho odvolací súd zrušil a v konaní pokračoval až po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku v spore Železničná spoločnosť, a.s. c/a Martinská mechatronická a.s. Vrútky o zaplatenie 30 000 000,- Sk, ktorý bol na Krajskom súde v Žiline vedený pod sp. zn. 22 Cb 511/01.

Tvrdí, že Krajský súd v Bratislave rozhodol v jeho neprospech, pretože vychádzal z neplatnosti odstúpenia od Zmluvy o skúškach na prototyp rušňa r 755 zo strany žalovaného. Uvádza, že o neplatnosti jeho odstúpenia od tejto zmluvy rozhodol Krajský súd v Žiline pod sp. zn. 22 Cb 511/01 a proti nemu žalovaný v 2. rade podal odvolanie, a preto dôvodne žiadal, aby konanie bolo do právoplatnosti rozhodnutia tohto súdu prerušené.

Zdôrazňuje, že ani jeden súd sa nezaoberal skutočnosťou, že Železničná spoločnosť, a.s., resp. jej predchodca Železnice SR, uhradili Martinskej mechatronickej a.s. Vrútky na základe zmluvy o skúškach prototypu rušňa už 30 000 000,- Sk, ale Martinská mechatronická a.s. doposiaľ nepredložila Železničnej spoločnosti a.s. doklady o tom, v akom štádiu sa skúšky prototypu nachádzajú, a na aké skúšky, resp.,

na akú činnosť boli uhradené finančné prostriedky vo výške 30 000 000,- Sk použité.

Podľa neho je účel zmluvy uvedený v čl. 3.3 a je označený ako predmet zmluvy. Tvrdí, že účel zmluvy Martinská mechatronická a.s. nemôže už nikdy splniť, pretože nemá zamestnancov, nemá priestory, firmu tvoria len štatutárni zástupcovia. To je dôvod, pre ktorý ŽSR od zmluvy odstúpil.

K odvolaniu žalovaného v 2. rade sa vyjadril žalobca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Poukazuje na to, že pohľadávka voči žalovanému vznikla dňa 30.6.1999 ako zálohová platba v zmysle čl. 7 bodu 7.3. zmluvy o dielo zo dňa 28.11.1997, vyfaktúrovaná fa č. Z-4/99 zo dňa 2.6.1999, teda 13 mesiacov pred neplatným odstúpením od zmluvy.

Pokiaľ žalovaný namieta, že skúšky prototypu rušňa r 755 neboli realizovateľné, keďže uvedený typ bol nefunkčný, tvrdí, že došlo k vykonávaniu skúšok prototypu, čiže prevádzkovo neodskúšaného stroja, kde výsledky nie sú zaručené. Podľa neho, zmyslom uvedených skúšok bolo zistiť funkčnosť, ako aj ďalšie kvalitatívne vlastnosti tohto prototypu. Uvádza, že rozhodnutie Krajského súdu v Žiline č.k. 22 Cb 511/02-162 zo dňa 25.11.2002 v odôvodnení konštatuje, že skúšky na prototypy boli vykonané v rozsahu 80 %, pričom zvyšné skúšky neboli vykonané preto, lebo objednávateľ diela prestal poskytovať financie v zmysle zmluvy o dielo. Poukazuje tiež na list právneho predchodcu žalovaného v 2. rade, v ktorom informuje žalobcu o pozastavení financovania aj stavby prototypu rušňa r 755, pričom ako dôvod uvádza platobnú neschopnosť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že nieje dôvodné.

Na základe predloženého spisového materiálu a vyjadrenia účastníkov na odvolacom pojednávaní odvolací súd konštatoval, že súd 1. stupňa náležite zistil skutkový stav, vec po právnej stránke správne posúdil a vyvodil vo veci správny právny záver, s ktorým sa odvolací súd stotožnil.

Predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na zaplatenie sumy 1 mil. Sk s prísl., ktorý tvorí časť pohľadávky voči žalovanému v 1. rade postúpenej Martinskou mechatronickou a.s. spoločnosti NWS Investing a.s. Dubnica nad Váhom. Táto potom postúpila žalobou uplatnenú pohľadávku dňa 25.5.2001 žalobcovi stým, že s touto pohľadávkou neprechádza aj jej príslušenstvo. Ide o pohľadávku vo výške 1 mil. Sk z faktúry č. Z-4/99 splatnej 7.6.1999 a znejúcej celkovo na sumu 4 mil. Sk. Sumu 4 mil. Sk bola oprávnená Martinská mechatronická a.s. Martin ako zálohovú platbu faktúrovať právnemu predchodcovi žalovaného v 2. rade na základe zmluvy o dielo, ktorú títo uzavreli dňa 11.12.1997, konkrétne podľa výslovného ustanovenia bodu 7.3. stým, že objednávateľ, t.j. právny predchodca žalovaného v 2. rade túto sumu zhotoviteľovi uhradí do 30.9.1999. Právny predchodca žalovaného v 2. rade prijatie uvedenej faktúry potvrdil svojim listom zhotoviteľovi zo dňa 8.9.1999. Zmluva nezakotvuje nijaké podmienky, ktoré treba splniť pred prípadnou fakturáciou v zmluve stanovenej zálohovej platby, ani dôvody, ktoré by oprávňovali objednávateľa diela vyfaktúrovanú zálohovú platbu neuhradiť včas alebo vôbec.

Vzhľadom na to, že žalovaný v 1. rade v odpore proti vydanému platobnému rozkazu namietol nepcestnosť postúpenej pohľadávky, nakoľko pre jeho odstúpenie od zmluvy o dielo listom zo dňa 31.7.2000 pohľadávka už neexistovala, a súd 1. stupňa dôvodne riešil ako predbežnú otázku platnosti uvedeného odstúpenia od zmluvy a dospel k správne právne záveru, že je neplatné.

Posúdenie tejto otázky ako predbežnej bolo správne. Občiansky súdny poriadok v súlade s § 6, v zmysle ktorého v konaní súd postupuje v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, obsahuje ustanovenia, ktoré realizáciu citovanej zásady občianskeho súdneho konania zabezpečujú. Patria medzi ne aj ustanovenia § 135 ods. 2 prvá veta O.s.p., podľa ktorého otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže posúdiť súd sám. V súdnej praxi sa hovorí o posudzovaní predbežnej otázky a charakteristické pre ňu je, že posúdenie predbežnej otázky nemôže byť v nijakom prípade vyjadrené formou výroku, ale môže sa prejaviť len v spôsobe rozhodnutia o návrhu vo veci samej a možno ho uviesť len v dôvodoch rozhodnutia.

I keď odvolací súd považuje vyslovenie mienky súdu prvého stupňa, podľa ktorej bolo toto odstúpenie od zmluvy iba vyhybaním sa povinnosti zo strany žalovaného v 2. rade za nepodložené, a preto nedôvodné, v podstate sa s odôvodnením záveru, že k platnému odstúpeniu od zmluvy nedošlo, stotožnil. Stotožnil sa aj so záverom, že k platnému odstúpeniu od zmluvy o dielo nedošlo.

Žalovaný v I. rade tvrdí, že odstúpil od zmluvy listom zo dňa 31.7.2000. Tento krátky list v prvom odseku uvádza zmluvu o dielo zo dňa 28.11.1997 na skúšky prototypu rušňa r 755. Druhý jeho odsek

zníe „Vzhľadom na to, že došlo k podstatnej zmene okolností, za ktorých bola zmluva uzatvorená a došlo teda k zmareniu účelu zmluvy v zmysle ustanovenia § 356 a nasl. Obeh. zák., Železnice SR týmto odstupujú od predmetnej zmluvy o dielo“.

V treťom odseku žiada adresáta - Martinskú mechatronickú a.s. Vrútky o vrátenie poskytnutých 2,álohových platieb vo výške 30 mil. Sk.

Z citovaného 2. odseku údajného odstúpenia od zmluvy je zrejmé, že v ňom žalovaný v I. rade len citoval ustanovenie § 356 ods. 1 Obeh. zák., pričom vypustil výraz „výslovne v nej (teda zmluvne) vyjadrený“ a obmedzil sa na výraz, že „došlo k podstatnej zmene okolností, za ktorých bola zmluva uzatvorená“ bez toho, že by špecifikoval, bližšie opísal, v čom podstatnú zmenu okolností vidí. Podľa názoru odvolacieho súdu je takto urobené odstúpenie od zmluvy v zmysle ust. § 37 ods. 1 Obč. zák. neplatné, lebo je neurčité.

V ustanovení § 356 ods. 1 Obeh. zák. použitý výraz „podstatná zmena okolností“ je bez uvedenia konkrétnej situácie konkrétnych okolností toho ktorého prípadu zmeny okolností vágny, lebo zahŕňa veľmi veľké množstvo konkrétnych situácií a bez jeho spresnenia je preto neurčitý.

Pokiaľ žalovaný v 2. rade v svojom odvolaní zdôrazňuje, že ani jeden súd sa nezaoberal skutočnosťou, Železničná spoločnosť, a.s., resp. jej predchodca Železnice SR, uhradil Martinskej mechatronickej a.s. Vrútky na základe zmluvy o skúškach prototypu rušňa už 30 000 000,- Sk, ale Martinská mechatronická a.s. doposiaľ nepredložila Železničnej spoločnosti a.s. doklady o tom, v akom štádiu sa skúšky prototypu nachádzajú, a na aké skúšky, resp., na akú činnosť boli uhradené finančné prostriedky vo výške 30 000 000,- Sk použité, odvolací súd konštatuje, že v predmetnej veci nešlo o riešenie týchto otázok, a preto sa súd týmito otázkami nemal dôvod, teda právo ani povinnosť zaoberať.

Na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu 1. stupňa ako vecne správny v súlade s § 219 O.s.p. potvrdil.

Úspešnému žalobcovi vzniklo v zmysle § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov odvolacieho konania. Jeho trov odvolacieho konania predstavujú náklady na právne zastúpenie advokátom, a to za 2 úkony právnej služby (písomné vyjadrenie k odvolaniu a účasť na odvolacom pojednávaní) po 14 650,- Sk a dvakrát paušál po 128,- Sk, spolu 29 556,- Sk. Odvolací súd žalobcovi náhradu týchto trov žalovaným v 2. rade priznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.